

Tiyatronun Görevi Dünyayı Değiştirmektir

İşil Kasapoğlu'nun yönettiği Semaver Kumpanya Türkiye'nin tek mahalle tiyatrosu

Fransa'da uzun yıllar tiyatroyla uğraştıktan sonra, Türkiye'de de Devlet Tiyatroları'nda ve birçok ödenekli tiyatrodada oyunlar yönetti İşil Kasapoğlu. 2002'de, Kocamustafapaşa'daki Çevre Tiyatrosu'nu devraldı. 1974 yılında Altan Erbulak'ın açtığı, daha sonra da Nejat Uygur'un oynadığı Çevre Tiyatrosu'nu, Semaver Kumpanya adını verdiği kendi grubuyla yeniden canlandırdı.

G. Serpil Geçmen

İşil Kasapoğlu, tamamı genç oyuncularından oluşan Semaver Kumpanya'da hem sanat yönetmenliği yapıyor hem de ülkemizde henüz emekleme aşamasında sayılabilecek kukla tiyatrosu adına başarılı yapımlara imza atıyor.

Kentin kültür merkezinden uzakta, artık kenar mahalle sayılabilecek bir semtte sahneledikleri oyunları hem de makul bilet fiyatlarıyla Semaver Kumpanya, toplumun her kesimini tiyatroya yönlendirme amacı da taşıyor. Bu yanıyla bir 'mahalle tiyatrosu' izlenimi verse de bundan gocunmuyor Semaver

Kumpanyacılar, çabalarını tiyatroya ilgiyi artıracak bir alternatif olarak görüyorlar çünkü. Konuyla ilgili sorularımızı cevaplayan İşil Kasapoğlu ise "Bu bir alternatif değil, zaten olması gereken" diyor...

Semaver Kumpanya dışında İzmit Şehir Tiyatrosu'nu da siz kurdunuz. Bir tiyatro kurmak nasıl bir duygu? Topluma kültürel bir armağan vermek insana neler katıyor?

İzmit Şehir Tiyatrosu Anadolu'nun ilk ödenekli tiyatrosudur. Bir örnek olsun diye düşünmüştüm. Oldu da... Daha sonra birçok ödenekli tiyatro kuruldu Anadolu'da.

Süleyman ve Öbürsüler oyunundan

Semaver Kumpanya'nın hikâyesi nedir?

Gençliğimde okuduğum Sait Faik öyküleri... Semaver ve Kumpanya öyküleri aynı başlık altında bir kitapta toplanmıştı. Tiyatromuzun seyirci fuayesinde uzun, camlı bir sehpa vardır. Bu sehpanın içinde kuklalar ve bir kitap görünür. Kitap Sait Faik'in Semaver ve Kumpanya isimli öykü kitabıdır. Semaver Kumpanya'nın adı bu kitaptan gelir. Ben bir gün bu ismi kullanmaya karar vermiştim böylelikle bu düşümü gerçekleştirdim.

Semaver Kumpanya'da nasıl bir ekiple çalışıyorsunuz? Özellikle genç ve tanınmamış oyuncularla çalışıyorsunuz bildiğim kadarıyla...

Semaver Kumpanya'da şu anda oyuncusu, yazarı, ışıkçısı, idari büro yöneticileri, şoförü otuz beş kişilik genç bir ekip çalışıyor ama ben özellikle genç bir ekiple çalışacağım

diye düşünmedim. Bu tiyatromun kapısı herkese açık dedim. Gelen arkadaşlarla da çalışmaya başladım. Bugünden bakıldığında Semaver Kumpanya'daki ekip hâlâ genç ama 2002'den bu yana birçoğu tanınan bilinen oyuncular oldular.

Kocamustafapaşa ve Çevre Tiyatrosu'na yerleşme sürecini anlatır mısınız?

Çevre Tiyatrosu 1974 yılında Altan Erbulak'la başladı daha sonra Nejat Uygur Tiyatrosu olarak devam etti. Nejat Uygur 1999 yılında tiyatrosunu

kapatınca salon üç yıl atıl durumda kalmış ve yıpranmış. Ben Çevre Tiyatrosu'nu bulduğumda bu haldeydi. Bu sahneyi yeniden hayata döndürmek gerektiğini düşündüm. Semaver Kumpanya'nın öyküsü de bu noktada başladı zaten. Çevre Tiyatrosu ilkin bizi küskün karşıladı. Üç yıl boyunca yıpranmış hasar görmüştü. Yaralarını sarmak bir yılımızı aldı. İki kamyon, yaklaşık dört ton çöp attık. Her şeyini kendimiz yaptık. Bir başka deyişle kendi sahnemizi kendimiz yaptık. İstanbul'da Haliç'in öte yanında bir sahneye soluk verdik.

Kocamustafapaşa İstanbul'un bilinen merkezlerinden biri değil. Tiyatro salonları merkezen uzaklaşıp şehrin bilinmedik köşelerine de ulaşmaya başlamalı diye düşünüyorum. Bu büyük şehirlerin bir eksikliği mi? Dünyada bu durum nasıl?

Tiyatro salonlarının belli bir

Murtaza oyunundan

merkezde toplanması mümkün ama bu tiyatronun yararına bir durum değil. Aksine tiyatro salonlarının çoğalması ve şehrin birçok yerine yayılması gerekir. Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de mahalle tiyatroları olmalı.

Mahallenin tiyatrosuyuz' diyorsunuz. Örneğin Kocamustafapaşa halkının provalarınızı pasta böreklerle izlemeye geldiğini duydum. Bu durum bir özel tiyatroya neler kazandırır? İzleyicinizle iç içe olmak nasıl bir duygu?

Mahalle tiyatrosu alternatif bir düşünce değildir. Tiyatronun gelişebilmesi için olması gerektir. Düşünsenize şu anda Kocamustafapaşa'da çocukların oyun mekânının tam ortasında bir tiyatro var. Onlar istedikleri zaman bizim misafirimiz oluyor, oyunlarımızı seyrediyorlar; geceleri dekor taşıdığımızı görüyorlar, şarkılarımızı dinliyorlar. Bunun çocuklar için anlamını elbette bilemeyiz ama bizim için onlar tiyatroyu sevdirebildiğimiz çocuklar. Bir mahallede, yerleşik insanların yaşadığı bir yerde tiyatro yapmak, onlarla yaşamak anlamına

gelir. Bizim oyuncularımızdan bazıları Kocamustafapaşa'da oturuyor. Geçen bayramda eşiyile birlikte yürüyen bir adam oyuncu arkadaşımızı durdurmuş ve gayet sıcak elini yakalayıp bayramını kutlamış. Oyuncu arkadaşımız tanıyamadığı için şaşırınca Murtaza'yı seyrettiğini söyleyip ikinci kez tebrik etmiş. Düşünsenize bir mahallede insanlar bir tiyatro oyuncusunu tanıyıp tebrik edebiliyorlar. Bu güzel bir paylaşım.

Dünyada ve Türkiye'de kukla tiyatrosunu yeri nedir? Semaver Kumpanya için aynı zamanda 'bir kukla tiyatrosudur' da diyebilir miyiz?

Dünyanın birçok yerinde çeşitli biçim ve özelliklerde kukla tiyatroları yüzyıllardır var. Bizim de geleneksel tiyatromuz içinde gölge oyunu Karagöz, iki boyutlu kuklalardan oluşur. Ama ülkemiz özelinde kukla tiyatrosunun önemli bir yeri olduğunu söylemek çok güç. Bunun için çok yol almak gerekiyor. Semaver Kumpanya kukla oyunları sahneye kukla yapımı ve manipülasyonu konusunda bir okul oldu. Şu anda tiyatromuzda Memo'nun Önenemez Yükselişi ve Nasreddin Hoca adlı iki kukla oyunu

Murtaza oyunundan

oyuyoruz ama bu Semaver Kumpanya'ya bir kukla tiyatrosudur demek için yeterli değil. Çalışıyoruz ama daha yapacak çok iş var.

İlk defa bir özel tiyatro olarak Semaver Kumpanya opera sahneledi. Bu bir cesaret işi mi? Yoksa hep düşünülen bir şeyin gerçeğe dönüştürülmesi, yapılabiliğinin göstergesi mi?

Bu ülkenin tarihinde ilk kez bir özel tiyatro kendi olanakları ölçüsünde bir opera sahnelemeyi başarmıştır. Dido ve Eneas bir düşün hayata geçirilmesinden çok, yapılabiliğ olduğunu göstermek açısından önemlidir. Bu anlamıyla da cesaret işi.

Semaver Kumpanya'nın nasıl bir izleyici kitlesi var? Bu sezonda Semaver Kumpanya izleyicisini neler ve hangi oyunlar bekliyor?

Semaver Kumpanya'nın çok geniş bir seyirci kitlesi var. Bizi sürekli takip eden seyircilerimiz var. Bu kitlenin çok büyük bir bölümü gençlerden oluşuyor, bizim coşkumuzu seviyorlar. Tiyatroyu bilen ve sürekli takip eden bilinçli bir seyirci kitlemiz de var. Mahalleden gelen seyircilerimiz var. ediden yetmişe her yaş gurubundan seyirciye ulaşıyoruz. Hedeflediğimiz kitle tiyatro seyircisiydi, biz de ona ulaştık sanırım. Bu sezonun yeni projesi William Shakespeare'in 'Fırtına'sı. Ayrıca çok heyecan duyduğumuz başka bir proje de Trainspoitting.

Onikinci gece oyunundan

Teknoloji çağında tiyatroyu nasıl değerlendiriyorsunuz? İlgi artıyor mu, azalıyor mu? Tiyatro klasik dönemin kalıplarını kırıyor mu? Nasıl bir yönde ilerliyor?

Teknoloji insan var olduğu sürece bir araçtır. Bu nedenle teknolojinin tiyatroya bir karşıtlığından çok katkısından söz edilebilir. Seyirci kaybının asıl nedeni teknoloji değil, kültürel yatırımların azlığıdır.

Tiyatronun bir mesaj iletiyor olmanın dışında nasıl bir misyonu olmalı? Tiyatronun ve oyuncunun bir görevi de sosyal sorumluluk taşımak olmalı mıdır?

Mesaj tiyatro estetiğinin içinde öğelerden birini oluşturur. Tiyatronun tek başına mesaj iletme gibi bir görevi yoktur. Tiyatronun görevi tiyatro yapmaktır, dünyayı değiştirmektir!

Semaver Kumpanya'nın bundan sonraki hedefleri neler?

Semaver Kumpanyanın en önemli hedefi Türk tiyatrosunda kurumsallaşmaktır. İçinde kukla ve çocuk tiyatrolarının olduğu, oyuncuların, yazarların, ışıkçıların, tiyatrocuların yetiştiği bir kurum olmak Semaver Kumpanya'nın düşü budur.